

**Национальный банк Республики Беларусь
Полесский государственный университет
Экономический факультет
Министерство образования Республики Беларусь
Белорусский национальный технический университет
Факультет технологий управления и гуманитаризации
Гродненский государственный университет им. Янки Купалы
Факультет туризма и сервиса
Национальный университет «Острожская академия»
(г. Острог, Украина)
Луцкий национальный технический университет
(г. Луцк, Украина)**

**СБОРНИК
трудов VII международной
научно-практической конференции
“Устойчивое развитие экономики:
состояние, проблемы, перспективы”**

Часть I

**Полесский государственный университет,
г. Пинск, Республика Беларусь,
18 октября 2013 г.**

Пинск 2013

УДК 330 (476.7)
ББК 65.9 (4Бел)
У 81

Редакционная коллегия:

Шебеко К.К. (гл. редактор), **Вертай С.П.**, **Володько О.В.**,
Дорогенский А.В., **Друк В.Ю.**, **Зборина И.М.**, **Кручинский Н.Г.**,
Лозицкий В.Л., **Мальцевич Н.В.**, **Орешникова О.В.**,
Павлов П.А., **Русина Ю.Н.**, **Чеплянский Ю.В.**

Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы, перспективы: сборник трудов VII международной научно-практической конференции, УО “Полесский государственный университет”, г. Пинск, 18 октября 2013 г. / Национальный банк Республики Беларусь [и др.]; редкол.: К.К. Шебеко [и др.]. – Пинск : ПолесГУ, 2013. – 274с.

ISBN 978-985-516-273-6(ч1)
ISBN 978-985-516-270-5

Приведены материалы участников VII международной научно-практической конференции “Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы, перспективы”.
Материалы изложены в авторской редакции.

УДК 330 (476.7)
ББК 65.9 (4Бел)

ISBN 978-985-516-273-6(ч1)
ISBN 978-985-516-270-5

© УО “Полесский государственный университет”, 2013

Муніципальний маркетинг необхідно розглядати як агрегований елемент економічної системи, результати якого оцінюються поряд з результатами інших елементів економіки (рівень життя, добробут, оподаткування, продуктивність) і який повинен нести відповідальність за досягнення соціальних цілей.

У контексті проблем місцевого самоврядування необхідно створити критерії та орієнтири сталого функціонування і розвитку для конкретних людських поселень, визначити шляхи переходу поселень до режиму сталого розвитку, створення середньо- і довготривалих програм сталого міського розвитку.

Загальні тенденції, які простежуються в розвитку систем планування і моніторингу соціально-економічного розвитку населених пунктів у світі, підтверджують нашу тезу про заміну ролі маркетингу як функції муніципального управління на її значення як базової філософії міста. Це характеризується переорієнтацією стратегічних планів розвитку населених пунктів з об'єктів муніципального управління (житловий фонд, благоустрій та навколишнє середовище, транспорт, освіта, працевлаштування, державне управління) до інтересів цільових аудиторій (населення, бізнес-середовище, інвестори, туристи) на користь більш чіткої структуризації цілей і завдань, встановленні конкретніших і вимірних цілей.

Список використаних джерел:

1. «Зеленое глобальное исцеление? Оценка американских экономических стимулов и перспектив международной координации», авторы Хаузер, Мохан и Хайльмайер, Институт международной экономики имени Петерсона (предназначена к публикации в марте 2009г.).
2. Глобальный Зеленый Новый Курс. Доклад. Март 2009 г. Издано Программой ООН по окружающей среде в рамках Инициативы по зеленой экономике. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unep.org/greenconomy/portals/30/docs/GGND-policy-brief-Russian.pdf>
3. Китайский экогород Dongtan от Arup – Техножизнь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tech-life.org/architecture/174-dongtan-eco-city.html>
4. Проект WBCSD «Видение-2050» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wbcsd.org/web/projects/BZrole/RU-Vision%202050-FullReport.pdf>
5. Хартия европейских городов в поддержку устойчивого развития, Ольборгская хартия (1994 год) и обязательства, принятые в Ольборге (2004 год). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://masters.donntu.edu.ua/2004/feht/lebedev/library/aalborgchapter.htm>
6. 2012 Quality of Living worldwide city rankings – Mercer survey [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mercer.com/qualityoflivingpr#Ranking_Eco_CitiesGFhttp://www.mercer.com/qualityoflivingpr#Ranking_Eco_CitiesGF
7. Naess P. Urban planning and sustainable development // European Planning Studies. – 2001. Vol. 9.No.4 – P.506
8. <http://ru.wikipedia.org>

УДК 332.12 (477)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНВЕРГЕНЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

І.М. Вахович¹, І.В. Ропотан²

¹Луцький національний технічний університет, irina-vaxovitch@mail.ru

²Одеський національний економічний університет, ropotan4ik@ukr.net

Регіональна диференціація соціально-економічних процесів в Україні зумовлює потребу дослідження сутності та причин неоднорідності території країни в першу чергу у спроможності акумулювати фінансові ресурси для забезпечення сталого довгострокового розвитку. Під сталим розвитком при цьому будемо розуміти збалансований у соціальному, економічному та екологічному аспектах розвиток, який дозволяє у довгостроковій перспективі забезпечити високий рівень якості життя теперішніх та майбутніх поколінь.

Теорії конвергенції набули свого становлення у 60-х роках ХХ століття з виникненням підходів Я.Тінберга, Дж. Гелбрейта П. Сорокіна, У. Росту, Ж.Фурастьє та ін. про взаємопроникнення і доповнення капіталізму й соціалізму [1], що базуються на поєднанні ознак кожного з цих типів організації суспільних відносин для створення нового, більш прогресивного. Природою такого сходження у соціально-економічних системах є науково-технічний прогрес, який породжує «змішане суспільство» з притаманними йому позитивними рисами і властивостями кожної з двох систем.

Дещо іншим наповненням вирізняються теорії конвергенції, запропоновані Г.Маркузе, Р.Хейлбронером, Ю.Хабермасом та ін., які вказують на негативні особливості конвергенції, за яких кожна з суспільних систем набуває не позитивних рис та елементів, а навпаки наповнюється недоліками інших. Витоки теорії конвергенції знайшли свої продовження у формуванні концепцій «ринкового соціалізму», що базується на використанні методів як централізованого планового управління економікою країни, так і розвитку товарно-грошових ринкових відносин, визнає плюралізм власності, в т.ч. й приватної, необхідність конкуренції між товаровиробниками й іншими атрибутами соціально-ринкової системи (Р. Арон, Д. Белл та ін.), концепції «соціалізму з людським обличчям», що відстоює можливість поєднання соціалістичної доктрини з елементами демократичного суспільства (О.Дубчек), концепцію «соціально орієнтованої ринкової економіки», або так званої «шведської моделі соціалізму» (А.Мюллер-Армак, Л.Ерхард, В.Ойкен, Л.Роббінс, Ф.Хайек, ін.), що передбачає поєднання капіталістичного способу господарювання з розвинутою мережею інститутів соціальних гарантій отримання освіти, послуг охорони здоров'я, підтримки держави при втраті роботи тощо. Влучним у даному напрямі є характеристика Л.Ерхардом соціально орієнтованої ринкової економіки як „систематичної державної економічної політики зі сприянням ринковій свободі” [2, с. 43].

Інший підхід до теорій конвергенції характеризує їх розгляд як статистично оцінених можливостей зближення рівнів розвитку країн та регіонів з виокремленням типів такого зближення. Суть цих теорій зводиться до формування підходів до забезпечення конвергентності рівнів розвитку територіальних суспільних систем макро– та мезорівнів.

Проведений аналіз теорій регіонального розвитку, предметом яких у тій чи іншій мірі, є розкриття природи конвергентних відносин, дозволяє зробити такі висновки (табл. 1):

- теорії регіонального розвитку поділяються на два типи, перший – відстоює можливість конвергенції регіонального розвитку, другий – на наполягає на дивергенції рівнів розвитку регіонів;
- теорії конвергенції беруть свій початок від неокласичних теорій розвитку, прихильниками яких є Я.Тінберг, Дж. Гелбрейт П., Сорокін, У.Ростоу, Ж.Фурастьє, О.Флехтхейм, Г.Маркузе, Р.Хейлбронер, Ю.Хабермас, Д.Рікардо, Р.Солоу, Т.Сван, Дж.Бортс, Дж.Стейн та ін.;
- теорії дивергенції регіонального розвитку об'єднуються навколо ідеї поляризованого розвитку, основоположниками якої є Г.Мюрдаль, А.Хіршман, Дж.Фрідман, П.Кругман, М.Фуджіт, П.Мартін, Дж.Оттавіано, У.Вальз та ін.;
- підходи кожної з наведених теорій мають практичне втілення у тих чи інших країнах;
- положення, закладені у теоріях, на практиці реалізуються протягом значного періоду часу;
- теорії конвергентного та поляризованого розвитку не є взаємовиключаючими, багато положень є спорідненими, містять схожі риси.

Загалом термін «конвергенція» означає сходження, уподібнення та використовується у різних науках для пояснення процесів зближення різних об'єктів, знаходження компромісів між ними. Синонімами терміну «конвергенція» є слова «наближення», «подібність», «уподібнення», які вживаються під час аналізу соціально-економічного простору окремих країн [3, с. 32].

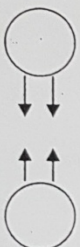
Протилежним за значенням до терміну «конвергенція» є термін «дивергенція», яка в економіці означає рух за протилежними траєкторіями, збільшення різниці між рівнями розвитку окремих країн, посилення різниці між національними моделями економіки, їх окремими структурами і механізмами. Дослідженню процесів дивергенції присвячено чимало праць, спрямованих на діагностику асиметрій регіонального розвитку [4].

Економічний словник конвергенцію розглядає як термін, що використовується в економіці для визначення зближення різних економічних систем, економічної та соціальної політики різноманітних країн. Конкретизує дане визначення Корольчук Л.В., акцентуючи увагу на зближенні чи нівелюванні різниці [5, с.193].

Словник іноземних мов виокремлює основну особливість конвергенції, якою є набуття подібної будови і функцій неспорідненими організаціями, тобто які мають різне походження, внаслідок пристосування до умов подібного середовища проживання [6 с. 317].

Підсумовуючи наведені вище підходи, та розглядаючи конвергенцію регіонів з позиції їх сталого розвитку, під конвергенцією сталого розвитку регіонів країни будемо розуміти явище, що характеризує зближення рівнів розвитку регіонів між собою за визначеними критеріями та відношенні до еталону, що зумовлює посилення інтеграційних процесів і забезпечує створення нового, більш прогресивного типу організації соціо-еколого-економічних відносин.

Таблиця – Порівняння теорій регіонального розвитку за відношенням до конвергентності

Теорії	Прихильники теорій	Особливості теорій	Схематичне зображення	Сильні сторони	Слабкі сторони
Теорії конвергенції (неокласичні теорії)	Я.Тінберт, Дж. Гелбрейт, П.Сорокін, У.Ростоу, Ж.Фурастьє, О.Флектхейм, Г.Маркузе, Р.Хейлбронер, Ю.Хабермас, Д.Рікардо, Р.Солоу, Т.Сван, Дж.Стейн, Х.Зіберт, Х.Сала, Р.Барро, Ч.Джонс	Відстоюють ідею зближення рівнів розвитку регіонів за рахунок переміщення факторів виробництва та товарів		Передбачають взаємозамінність факторів та дозволяють оцінити їх вплив на темпи росту економіки регіонів, дозволяють статистично оцінити рівень зближення регіонів, прогнозувати його, визначити швидкість конвергенції, визначити рівень накопичення капіталу у регіонах, ін.	Недостатня увага приділена просторовому фактору, зближення рівнів розвитку регіонів забезпечується лише стихійною дією ринку, не приділяється достатньо ролі інноваціям та кластеризації економіки регіонів, які формують полюси росту
Теорії поляризації (кумулятивні теорії)	Г.Мюрдаль, А.Хіршман, Дж.Фрідман, П.Кругман, М.Фуджіт, П.Мартін, Дж.Оттавіано, У.Вальз	Дотримуються ідеї нарощення конкурентних переваг економічно сильних регіонів, що послаблює слабкі та породжує дивергенцію розвитку регіонів		Інновації визнаються основним рушієм розвитку, формують полюси росту, та шляхом дифузії підтримують розвиток слаборозвинутих регіонів, враховують просторовий фактор розміщення виробництва, широкое практичне використання	Акцент у розвитку регіонів ставиться лише на крупні промислові інноваційно активні корпорації, ігнорується роль малого бізнесу, не зосереджується увага на взаємоузгодженості суб'єктів регіональної економіки

Список використаних джерел:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр "Академія", 2000. – 864 с.
2. Социальное рыночное хозяйство в Германии: истоки, концепция, практика / под ред. А. Ю. Чепуренко. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2001. – 341 с.
3. Конвергенція економічних моделей Польщі та України: монографія / Д.Лукашенка, В.Чужикова, М.Вожняк та ін.; за наук. ред. Д.Лукашенка, В.Чужикова, М.Вожняк. – К.: КНЕУ, 2010.
4. Вахович І.М., Табалова О.Є. Регіональні асиметрії сталого розвитку України: діагностика та механізми вирівнювання: [Монографія] / О.Є.Табалова, І.М.Вахович. – Луцьк: Друкарня «Волиньполіграф»^{ТМ}, 2012. – 344 с.
5. Корольчук Л.В. Економічна конвергенція регіонів як необхідна умова поглиблення процесів акти-визації транскордонного співробітництва // Економічний форум. – № 3, 2012. – С. 192–196.
6. Словарь иностранных слов / [под ред. И.В. Лехина, С.М. Локшиной, Ф.Н. Петрова, Л.С. Шаумяна]. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Советская энциклопедия, 1964. – 784 с.

УДК 368.03

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ РАЗМЕРА СТРАХОВОГО ТАРИФА ПО ВИДАМ СТРАХОВАНИЯ ИНЫМ, ЧЕМ СТРАХОВАНИЕ ЖИЗНИ

А.В. Вериго

Полеский государственный университет, anverigo@yandex.ru

Цена страховой услуги (страховой тариф), как и любая рыночная цена, колеблется под воздействием спроса и предложения. Однако, в страховании цена за страховую услугу устанавливается до наступления страхового случая, т.е. тогда, когда основная часть расходов страховщика еще предстоит и потому неизвестна. Ввиду вероятностного характера выплат фактор неопределенности в первую очередь затрагивает калькуляцию затрат страховщика на покрытие ущерба. Нижняя граница страхового тарифа определяется равенством между поступлениями страховых взносов (премий) и страховыми выплатами плюс расходы на ведение дела. На практике для контроля данного соотношения рассчитывается комбинированный коэффициент (с учетом перестрахования и без учета перестрахования), который характеризует эффективность страховой деятельности. Пороговое значение комбинированного коэффициента, как с учетом, так и без учета перестрахования – не более 1,0 [1]. Верхняя граница страхового тарифа ограничена не только спросом, но и выработанными в современной экономической мысли принципами тарифной политики.

В Республике Беларусь страховой тариф по видам добровольного страхования устанавливается страховщиками по согласованию с Министерством финансов. Исследуем основные аспекты нормативного регулирования состава страхового тарифа и методики его формирования. Согласно Инструкции «О порядке оформления и согласования правил страхования и страховых тарифов по добровольным видам страхования» Утвержденной Постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 22.10.2003 N 145 (далее Постановление) страховой тариф включает в себя базовый страховой тариф и применяемые к нему корректировочные коэффициенты. Базовый страховой тариф (брутто-тариф) состоит из нетто-тарифа и нагрузки (расходов на ведение дела). Под нетто-тарифом понимается часть страхового тарифа, предназначенная для формирования страховых резервов в соответствии с законодательством. Иными словами нетто-тариф предназначен для выплат. Под нагрузкой (расходы на ведение дела) понимается часть страхового тарифа, предназначенная для покрытия затрат страховщика на осуществление страхования. Как видно в составе нагрузки нет прибыли. Безусловно, страхование является системой социальной защиты, однако нельзя забывать о его коммерческой составляющей (получении прибыли). Страховые организации не являются благотворительными фондами и должны самостоятельно обеспечивать собственную финансово-хозяйственную деятельность. Сумма расходов на ведение дела нормируется в проценте относительно полученных сумм страховых премий (взносов). Превышение страховой организацией установленного законодательством норматива расходов на ведение дела влечет наложение штрафа. Регулирование расходов на ведение дела является необходимой мерой, так как с одной стороны защищает страхователей от чрезмерной нагрузки, с другой – защищает страховые организации от переманивания страховых агентов, обладающих широким кругом клиентов. Последняя проблема имеет место в России. Российские страховые организации с целью расширения страхового поля предлагают страховым агентам других страховых компаний значительные суммы комиссионных вознаграждений (до 80% от суммы собранных страховых взносов). Размер основной

СОДЕРЖАНИЕ

ПРОБЛЕМЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ

Агейкина М.С. Особенности механизма управления системой взаимодействия малого и крупного предпринимательства.....	3
Асанович В.Я. Устойчивое развитие с точки зрения физической экономики.....	5
Бажина А.А. Гибкая занятость в контексте социально ответственной реструктуризации предприятий.....	8
Барський Ю.М. Фінансова модель формування соціально орієнтованої економіки регіону...	10
Баула О.В. Ринок цінних паперів як складова забезпечення стабільності макроекономічного середовища України.....	13
Башлакова И.В., Ерёмин Ю.В. Проблема активизации инновационной деятельности в Республике Беларусь.....	16
Бокша Н.В., Жук В.И. Управление развитием инновационных процессов в Беларуси.....	18
Буднікевич І.М. Маркетингові інструменти реалізації міських програм стійкого розвитку....	20
Вахович І.М., Ропотан І.В. Концептуальні засади дослідження конвергенції сталого розвитку регіонів.....	23
Вериго А.В. Теоретические аспекты определения размера страхового тарифа по видам страхования иным, чем страхование жизни.....	26
Власенко М.Н. Макропруденциальная политика как средство поддержания финансовой стабильности.....	28
Власюк Ю.А. Трансграничное сотрудничество в рамках еврорегионов как фактор развития предпринимательства.....	31
Волкова О.В. Трудовые ресурсы как объект рыночных отношений и динамика их развития в Республике Беларусь.....	33
Волынчук Ю.В. Теория С.Кузнецца как инструмент исследования проблематики устойчивого развития.....	35
Витун С.Е., Воронович А.Л. Система оплаты труда в Республике Беларусь: состояние и направления совершенствования.....	37
Гаджиев А.Г. Особенности и направления совершенствования макроэкономической политики в Азербайджане.....	40
Галазюк Н.М. Чинники підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств.....	43
Галецька Т.І., Топішко Н.П. Концепція сталого розвитку як парадигма глобальної трансформації та її соціальна складова.....	44
Герачиев Могума Ахмед оглы Влияние экономических интересов на динамику развития и эффективность использования государственной собственности в Азербайджане и Беларуси.	47
Германович Н.Е. Проблемы развития микрофинансирования малого бизнеса в Республике Беларусь.....	49
Гиткович Л.А. Теоретические аспекты обоснования системы управления акционерным обществом.....	51
Гузикова Л.А. Тенденции развития конкуренции на российском рынке ипотечного жилищного кредитования.....	53
Давыдова Н.Л., Сплошнов С.В. Формирование стратегии модернизации экономики Республики Беларусь.....	56
Данилко С.В. Статистична оцінка функціонування регіональних екологічних фондів.....	59
Демьянчук О.И. Финансовая децентрализация местными бюджетами как основа самостоятельности местных органов власти.....	60
Дроздович Л.И. Формирование среднего класса постсоциалистических стран в контексте модернизации экономики.....	63
Елкина В.Н. Инновационные подходы к проектированию бизнеса.....	65
Заруцкий С.А. Место и роль хозяйственного комплекса Брестской области в экономике Беларуси.....	68
Зборина И.М. Оценка национальной готовности к ГЧП в Беларуси.....	70
Иванов А.Е. Источники синергетических эффектов при слияниях и поглощениях.....	72
Іванчук Н.В. Проблеми оподаткування фонду оплати праці в Україні.....	75
Игнатенко Ю.В. Малое предприятие в системе инновационного развития Беларуси.....	77